

Arbetskraftsinvandring

Sammanfattning

I betänkandet behandlas ett flertal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014/15 som rör olika frågor kring arbetskraftsinvandring.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I ärendet finns sju reservationer (M, SD, C, V, FP, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Arbetskraftsinvandring	6
Sanktioner.....	14
Reservationer	18
1. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (M).....	18
2. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (C).....	18
3. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (KD).....	19
4. Attrahera utländsk arbetskraft, punkt 2 (M, C, FP, KD)	20
5. Bindande arbetserbjudande, punkt 3 (SD).....	20
6. Bindande arbetserbjudande, punkt 3 (V).....	21
7. Sanktioner mot arbetsgivare, punkt 5 (SD)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Arbetskraftsinvandring

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1755 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1756 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4,

2014/15:2458 av Johanna Jönsson (C) yrkandena 1–9 och

2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M).

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (KD)

2. Attrahera utländsk arbetskraft

Riksdagen avslår motion

2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 6.

Reservation 4 (M, C, FP, KD)

3. Bindande arbetserbjudande

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:194 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11,

2014/15:957 av Johanna Haraldsson (S) och

2014/15:2910 av David Lång och Mikael Jansson (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

4. Arbetsmarknadsprövning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2131 av Magnus Persson (SD) och

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 22.

5. Sanktioner mot arbetsgivare

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1279 av Sten Bergheden (M) yrkandena 3 och 4 samt

2014/15:2611 av David Lång och Mikael Jansson (SD) yrkandena 1–13.

Reservation 7 (SD)

Stockholm den 24 mars 2015

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Markus Wiechel (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Maria Ferm (MP), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (FP), Roland Utbult (KD), Teresa Carvalho (S), Patrik Engström (S), Tina Ghasemi (M), Johanna Haraldsson (S), Paula Holmqvist (S), Christina Høj Larsen (V) och Johanna Jönsson (C).

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande ett flertal motionsyrkanden om arbetskraftsinvandring från den allmänna motionstiden 2014/15.

En redovisning av motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Arbetskraftsinvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. arbetsmarknadsprövning och bindande arbetserbjudande.

Jämför reservationerna 1 (M), 2 (C), 3 (KD), 4 (M, C, FP, KD), 5 (SD) och 6 (V).

Gällande ordning

De nuvarande reglerna om arbetskraftsinvandring trädde i kraft den 15 december 2008. Den s.k. myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen upphörde därmed. I stället är det arbetsgivarens bedömning av behovet av arbetskraft som är utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om arbetstillstånd.

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av en anställning här eller utomlands ska enligt 2 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716, förkortad UtlL) ha ett arbetstillstånd. Kravet på arbetstillstånd gäller dock inte medborgare i de nordiska länderna, utländska medborgare som har permanent uppehållstillstånd i Sverige, EU/EES-medborgare, medborgare i Schweiz och tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat samt familjemedlemmar till dessa personer. Vidare gäller kravet på arbetstillstånd bl.a. inte vissa studenter, gästforskare, asylsökande samt vissa yrkeskategorier som enbart ska arbeta en kortare tid i Sverige.

En grundläggande förutsättning för att arbetstillstånd ska beviljas är att anställningen ska göra det möjligt för utlänningen att försörja sig (6 kap. 2 § första stycket UtlL).

En annan grundläggande förutsättning för arbetstillstånd är att de erbjudna anställningsvillkoren (lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor) inte får vara sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 kap. 2 § första stycket 2 UtlL). För att säkerställa att så inte är fallet ska som huvudregel den berörda arbetstagarorganisationen ges tillfälle att yttra sig i ärendet (5 kap. 7 a § utlänningsförfordningen (2006:97), förkortad UtlF).

Arbetstillstånd får enligt 6 kap. 2 § andra stycket UtlL endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom EU. Arbetsgivaren måste bl.a. ha utannonserat tjänsten i Sverige och inom EU/EES och Schweiz under minst tio arbetsdagar innan en person anställs. Migrationsverket prövar bl.a. om arbetsgivarens rekrytering uppfyller dessa krav. I Migrationsverkets författningssamling återfinns en förteckning över arbeten inom vilka det finns stor efterfrågan på arbetskraft (MIGRFS 02/2015).

Arbetsstillståndet ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § tredje stycket UtL).

Ett arbetsstillstånd får enligt 6 kap. 2 a § UtL inte ges för längre tid än två år och inte avse längre tid än anställningstiden. Den sammanlagda tillståndstiden får inte vara längre än fyra år. Om det finns särskilda skäl kan arbetsstillstånd dock beviljas för längst sex års tillståndstid.

En utlänning som vill ha arbetsstillstånd i Sverige ska enligt grundregeln i 6 kap. 4 § UtL ha ansökt om och beviljats ett sådant före inresan.

Enligt 7 kap. 3 § UtL har en arbeidskraftsinvandrare möjlighet att inom en s.k. omställningsperiod på tre månader från det att anställningen upphörde söka en ny anställning och i förekommande fall arbetsstillstånd.

Den som har haft arbetsstillstånd och som, sedan anställningen upphört men inom giltighetstiden för tillståndet, ansöker om nytt arbetsstillstånd behöver enligt 5 kap. 3 § UtL inte ha arbetsstillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts. Inte heller vid en ansökan om förlängning av arbetsstillstånd behövs arbetsstillstånd under ansökningstiden (5 kap. 3 § tredje stycket UtL).

Enligt 7 kap. 7 e § UtL ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete återkallas om den person som har beviljats tillståndet inte har påbörjat arbetet inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag eller om arbetsförhållandena är andra än de som förutsattes för tillståndets beviljande.

Migrationsverket får kontrollera att den som har beviljats arbetsstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL har påbörjat arbetet inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag och att förutsättningarna för arbetsstillståndet enligt den bestämmelsen är uppfyllda under tillståndstiden (6 kap. 6 a § UtL).

En arbetsgivare till en utlänning som beviljats arbetsstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL ska på begäran av Migrationsverket lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningens anställning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete (6 kap. 6 b § UtL).

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste sju åren haft bl.a. uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år (5 kap. 5 § UtL).

Enligt 5 kap. 5 § andra stycket UtL får uppehållstillstånd beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Om utlänningen ska bedriva näringsverksamhet ska han eller hon ha förmåga att bedriva den aktuella verksamheten.

Den som beviljas uppehållstillstånd för studier vid universitet och högskola enligt 5 kap. 10 § UtL har rätt att arbeta under studietiden, utan krav på arbetsstillstånd. När studierna är avslutade upphör uppehållstillståndet och rätten att arbeta.

Upphållstillstånd för studier vid högskola kan beviljas om studenten har sin försörjning under studietiden och sin återresa tryggad genom egna medel, stipendium eller på annat sätt, har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i

Sverige samt inte utgör ett hot mot t.ex. allmän ordning (4 kap. 5 § UtIF). I regel beviljas uppehållstillstånd för ett år.

Enligt 4 kap. 7 a § UtIF får en utlänning som ska utföra forskning i Sverige beviljas uppehållstillstånd, om utlänningen inte utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa. Uppehållstillstånd ska beviljas för minst ett år eller den kortare tid som forskningen avser.

Om studierna har avsett utbildning på forskarnivå (doktorand) får enligt 5 kap. 5 § permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft uppehållstillstånd för studier på forskarnivå.

När en utländsk student har slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning finns det möjlighet att ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd från Sverige innan giltighetstiden för uppehållstillstånd för studier löpt ut (5 kap. 18 § andra stycket 9 UtIL).

Efter avslutade studier kan en utländsk student ansöka om uppehållstillstånd för att stanna kvar under sex månader efter slutförd högskoleutbildning, för att under den tiden söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet här (4 kap. 5 a § UtIF).

Motionerna

I motion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att utveckla arbetet med att attrahera utländsk kompetens genom bl.a. förkortade handläggningstider.

I kommittémotion 2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) begärs ett tillkännagivande om att arbetskraftsinvandringsreformen bör vårdas utifrån sitt grundsyfte: en möjlighet för Sverige att möta de utmaningar som skapas av den demografiska utvecklingen, en ny väg för människor att komma till Sverige och en möjlighet för arbetsgivaren att utifrån sina behov anställa människor från hela världen.

Lars Hjalmered (M) begär i motion 2014/15:1755 ett tillkännagivande om att ändra migrationsreglerna för att göra det lättare för fler personer att söka sig till Sverige för att starta företag och investera pengar. Enligt motionären finns det problem för personer som vill investera eller starta företag i Sverige eftersom kriterierna är otydliga och handläggningen av en visumansökan kan ta mycket lång tid.

Lars Hjalmered (M) begär också i motion 2014/15:1756 ett tillkännagivande om större möjligheter för utländska studenter, forskarstudierande och forskare att söka och erhålla arbetstillstånd efter studier vid svenska universitet och högskolor. Motionären anser att reglerna bör ändras så att medföljande till studenter och forskare snabbt och enkelt kan söka och få uppehålls- och arbetstillstånd.

Johanna Jönsson (C) begär i motion 2014/15:2458 yrkande 1 ett tillkännagivande om att slopa kravet på koppling till ett visst yrke eller en viss arbetsgivare vid arbetskraftsinvandring. Enligt motionären bör arbetstagaren kunna

byta arbetsgivare eller yrke under de första två åren utan att behöva ansöka om ett nytt arbetstillstånd. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att låta arbetskraftsinvandrare som arbetat i Sverige i två år vara fria att arbeta inom vilken bransch de vill, oavsett om det råder arbetskraftsbrist i branschen eller inte. Vidare begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att göra det möjligt för arbetskraftsinvandrare att starta företag. Enligt motionären bör fler på så sätt kunna gå från anställning till att driva eget företag. I yrkandena 4 och 5 begärs tillkännagivanden om att förenkla regelverket så att utländska studenter som kommer till Sverige för att studera lättare ska kunna stanna och arbeta i Sverige och om att göra det möjligt för internationella studenter att stanna mer än sex månader i Sverige efter avslutad utbildning för att på så sätt ge dem bättre möjligheter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Ett tillkännagivande om att införa en tidsgräns för hur länge ett arbetstillståndsärende får dröja begärs i yrkande 6. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att sänka kraven vid ansökan om förlängning av arbetstillstånd. Genom att sänka kraven vid en förlängningsansökan och därmed den administrativa bördan kan handläggningen enligt motionären underlättas och gå snabbare. Ett tillkännagivande om att införa en möjlighet att utfärda ett tillfälligt arbetstillstånd under handlägningsprocessen vid förlängning av arbetstillstånd begärs i yrkande 8. Det skulle underlätta för företag med internationell verksamhet om den anställde fick ett tidsbegränsat arbetstillstånd. I dag bör den sökande inte lämna landet under handlägnings-tiden. Detta begränsar enligt motionären arbetet genom att det t.ex. försvårar internationella kundkontakter. Slutligen begärs ett tillkännagivande om att utveckla arbetskraftsinvandringslagstiftningen. Det måste göras lättare för en person som har arbetat i Sverige i två år att ansöka om permanent uppehållstillstånd (yrkande 9). Enligt motionären skulle det göra det möjligt för fler som etablerat sig på den svenska arbetsmarknaden att stanna kvar och på så sätt bidra till vår tillväxt.

I partimotion 2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om behovet av att utveckla arbetskraftsinvandringen. Enligt motionärerna behövs det fler vägar in för dem som vill komma hit och arbeta. Vidare bör utländska studerande få stanna i minst sex månader för att söka jobb eller starta företag efter det att studierna är avslutade. Samtidigt måste arbetet för att motverka missbruk och utnyttjande av arbetskraftsinvandrare förbättras.

Bindande arbetserbjudande m.m.

David Lång och Mikael Jansson (båda SD) begär i motion 2014/15:2910 ett tillkännagivande om att arbetsgivare bör åläggas att bifoga bindande anställningsavtal i samband med att personer ska beviljas arbetstillstånd. Detta för att minska missbruk och fusk (yrkande 1). I yrkande 2 begärs det ett tillkännagivande om att Skatteverket ska åläggas att genomföra efterhandskontroller av att den utbetalda lönen till arbetskraftsinvandrare överensstämmer med den

utlovade. Det är enligt motionärerna ett grundläggande problem att det inte sker någon kontroll av om den erbjudna lönen verkligen betalas ut.

I partimotion 2014/15:194 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag om att det till en ansökan om arbetstillstånd ska bifogas ett bindande anställningsavtal. Enligt motionärerna är de löne- och anställningsvillkor som arbetsgivare anger i arbetserbjudandet inte bindande. Då arbetstillståndet är kopplat till en viss arbetsgivare hindrar det arbetstagaren från att säga upp sig, eftersom det medför att arbetstillståndet upphör om inte arbetstagaren hittar ett nytt jobb inom tre månader. Det begärs också ett tillkännagivande om att den som har beviljats arbetstillstånd hos en arbetsgivare som har brutit mot anställningsavtalet bör få stanna i Sverige hela tillståndstiden ut för att söka ny anställning (yrkande 11). Enligt motionärerna ska en arbetstagare som avslöjar missförhållanden inte behöva riskera utvisning efter några månader.

I motion 2014/15:957 av Johanna Haraldsson (S) begärs ett tillkännagivande om villkor för arbetskraftsinvandrare. Enligt motionären krävs det ett arbetserbjudande för att en arbetstagare ska få arbetstillstånd, men erbjudandet är inte bindande för arbetsgivaren. Arbetserbjudandet bör vara ett juridiskt bindande avtal för båda parterna.

Arbetsmarknadsprövning

I partimotion 2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 22 framställs en begäran om ett tillkännagivande om behovsprövad arbetskraftsinvandring. Arbetskraftsinvandringen kan rätt utformad ske i enlighet med svenska intressen. Enligt motionärerna bör en prövning av behovet av arbetskraft således kunna göras när det gäller högkvalificerade yrken och där det råder brist på arbetskraft. Däremot bör den fria arbetskraftsinvandringen av lågutbildad arbetskraft tas bort då den skapar ett överutbud av arbetskraft med lönedumpning och omänskliga arbetsförhållanden som följd.

Även i motion 2014/15:2131 av Magnus Persson (SD) begärs ett tillkännagivande att utreda krav på lag om svensk arbetsmarknadsprövning. Enligt motionären är inte den fria arbetskraftsinvandringen bra eftersom den bidrar till lönedumpning och oseriös konkurrens på olika villkor. Arbetsmarknadsprövningen bör därför inte skötas av arbetsgivaren. Svenska arbetstagare bör ha förtur till de jobb som finns i Sverige, och därför bör en lag om svensk arbetsmarknadsprövning utredas.

Utskottets ställningstagande

Migration är en positiv kraft som enligt utskottet bidrar till öppnare och rikare samhällen. Svenska företag agerar i hög utsträckning på en global marknad där arbetskraftens kompetens och kunskaper avgör företagets förmåga att konkurrera. En växande del av arbetskraften blir alltmer rörlig, och Sveriges förmåga att attrahera arbetskraftsinvandrare är en avgörande framtidsfråga. Den svenska befolkningen blir allt äldre, och många äldre har redan lämnat

arbetslivet. Sverige står inför en situation där antalet pensionärer ökar i förhållande till den arbetande befolkningen. Behovet av vård och omsorg kommer också att öka till följd av att befolkningen blir allt äldre. När pensionärerna blir fler måste fler arbeta för att upprätthålla välfärden. Ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring, som ett komplement till åtgärder för att ta till vara arbetskraft, kommer att ha stor betydelse för Sveriges förmåga att möta denna utmaning. Redan i dag råder det brist på arbetskraft inom flera yrken och sektorer på arbetsmarknaden. Om Sverige ska stå sig i den internationella konkurrensen om arbetskraft behövs enligt utskottets mening ett öppet och flexibelt regelverk men med kontroll av villkoren för dem som kommer hit för att arbeta.

En väl fungerade arbetskraftsinvandring från tredje land förutsätter bl.a. att Migrationsverket handlägger ansökningar om arbetstillstånd på ett rättssäkert och effektivt sätt. Utskottet konstaterar att en arbetstagare enligt Migrationsverkets hemsida kan få beslut om arbetstillstånd inom 15 dagar, om en komplett ansökan görs via nätet. Vissa branscher (städ, hotell och restaurang, bygg, handel, jord- och skogsbruk, bilverkstad, service och bemanning) har högre utredningskrav. Det innebär att arbetsgivarna bl.a. ska kunna visa att det finns förutsättningar att betala lön för den tid som anställningserbjudandet gäller. Handläggningstiden kan i dessa fall uppgå till 10 månader.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2015 har betonat vikten av en fortsatt digitalisering av handläggningen av arbetstillstånd. Utöver detta ska Migrationsverket enligt regleringsbrevet för 2015 särskilt rapportera hur sökandes och arbetsgivares behov av skyndsam och korrekt handläggning av förstagångs- respektive förlängningsansökningar som rör arbetstillstånd har tillgodosetts under året i förhållande till föregående år.

När det gäller frågan om möjlighet att ansöka om permanent uppehållstillstånd kan utskottet konstatera att reglerna i utlänningslagen ändrades den 1 augusti 2014. En person som har haft uppehållstillstånd för arbete eller för studier på forskarnivå under sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har nu möjlighet att ansöka om permanent uppehållstillstånd. Med hänsyn till de nyligen genomförda lagändringarna anser utskottet inte att ytterligare ändringar nu är motiverade.

Möjligheten för utländska studenter att i anslutning till avslutade studier stanna kvar i Sverige för att söka arbete utökades nyligen. Numera är det möjligt för en utländsk student som har avslutat en högskoleutbildning att få stanna kvar under sex månader för att söka arbete. Det är även möjligt att få stanna kvar i Sverige under sex månader för att undersöka förutsättningarna att bedriva näringsverksamhet. Enligt utskottet ökar detta Sveriges attraktionskraft. Utskottet noterar också att man inom EU håller på att ta fram gemensamma regler för studenter och forskare från länder utanför EU för att göra det lättare att komma till och stanna i EU för perioder som överstiger tre månader. Bland annat diskuteras tidsgränser inom vilka de nationella myndigheterna ska fatta beslut om ansökningar om uppehållstillstånd för studier. Inom EU arbetar

man också med att underlätta tillträdet till arbetsmarknaden och rörligheten inom EU. Arbetet inom EU med förslag till gemensamma regler bör avvaktas.

För att underlätta Migrationsverkets kontroll och för att upprätthålla en reglerad invandring anser utskottet att det är rimligt att ett arbetstillstånd är kopplat till ett visst yrke eller en viss arbetsgivare.

Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen och det arbete som pågår och anser inte att det finns några skäl för riksdagen att nu göra något tillkännagivande om ändring i regelverken. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:2645 (M, C, FP, KD) yrkande 6, 2014/15:2641 (M), 2014/15:1755 (M), 2014/15:1756 (M), 2014/15:2458 (C) yrkandena 1–9 och 2014/15:1905 (KD) yrkande 4.

Bindande arbetserbjudande m.m.

I samband med att det nuvarande systemet för arbetskraftsinvandring infördes pekade utskottet särskilt på att arbetstagarorganisationerna ska yttra sig över löner och andra anställningsvillkor och att Migrationsverket, förutom att kontrollera att gemenskapsföreträdet respekteras, ska kontrollera att de villkor som erbjuds inte är sämre än dem som gäller för arbetstagare i Sverige (bet. 2008/09:SfU3). Utskottet noterar också att Migrationsverket sedan 2012 bl.a. ställer högre krav för att bevilja arbetstillstånd till arbetsgivare med verksamhet som har pågått kortare tid än ett år (nystartad verksamhet) och inom vissa uppräknade branscher. För vissa branscher krävs att arbetsgivaren redovisar hur företaget klarar av att garantera lönen under minst tre månader för den person som söker arbetstillstånd. Arbetsgivaren ska också visa skattekontoutdrag för de tre senaste månaderna om personer från länder utanför EU/EES har anställts tidigare. Vidare ska anställningsvillkoren och lönen vara på minst samma nivå som svenska kollektivavtal eller vad som är brukligt inom yrket eller branschen. Det innebär bl.a. att arbetstiden måste vara av sådan omfattning att inkomsten från anställningen inte är så låg att arbetstagaren behöver försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för att täcka kostnaderna för bl.a. boende och uppehälle (prop. 2007/08:147 s. 59).

Den 1 augusti 2014 trädde regeländringar i kraft med syfte att upptäcka och stoppa missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. Migrationsverkets möjlighet till kontroller har förstärkts genom att Migrationsverket har rättsligt stöd att göra efterkontroller i arbetstillståndsärenden för att kontrollera bl.a. att arbetstagaren påbörjat sitt arbete och att de erbjudna anställningsvillkoren och i synnerhet lönen följs. Om anställningen inte har påbörjats inom fyra månader, eller om anställningsvillkoren inte är uppfyllda, ska Migrationsverket återkalla arbetstillståndet. Vidare ska arbetsgivaren på begäran av Migrationsverket på heder och samvete lämna skriftliga uppgifter om de villkor som gäller för anställningen. Om arbetsgivaren lämnar uppgifter som är oriktiga kan detta få straffrättsliga påföljder.

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2014 börjar myndigheten med denna typ av kontroller fr.o.m. januari 2015, eftersom arbetet kräver ytterligare

resurser som tillförts Migrationsverket fr.o.m. 2015. En rad åtgärder för att upptäcka och motverka missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring har således redan vidtagits. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet inte motiverat att föreslå utökade efterhandskontroller. Motion 2014/15:2910 (SD) yrkande 2 avstyrks därmed.

Utskottet har förståelse för att flera av motionärerna önskar stärka migrerande arbetstagnares rättsliga ställning. Utskottet vill därför erinra om att grundläggande skyddsregler inom arbetsmiljö och arbetsrätt, exempelvis arbetstidslagen, i betydande delar kan tillämpas. Regeringen har även i budgetpropositionen för 2015 aviserat att den avser vidta ytterligare åtgärder för att på lämpligt sätt stärka arbetskraftsinvandras ställning på arbetsmarknaden genom att utreda möjligheten att göra arbetserbjudandet juridiskt bindande. Utskottet anser därmed inte att det nu finns anledning att ta initiativ till nya regler och avstyrker därför motionerna 2014/15:2910 (SD) yrkande 1, 2014/15:194 (V) yrkandena 10 och 11 samt 2014/15:957 (S).

Arbetsmarknadsprövning

2008 infördes det nuvarande systemet för arbetskraftsinvandring i syfte att underlätta rekryteringen av arbetskraft från tredjeländ. I samband med att de nya reglerna infördes uttalade utskottet bl.a. att arbetsgivarens kompetensbehov tillgodoses bättre och snabbare med en ordning där arbetsgivarens bedömning av behovet av arbetskraft är utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om arbetstillstånd. Utskottet noterar även att Migrationsverket i sin författningssamling MIGFS 02/2015 listar olika arbeten inom vilka det finns en stor efterfrågan på arbetskraft.

Sverige ska vara ett öppet land. Samtidigt är det viktigt att svenska löner och villkor gäller för alla i vårt land. Utskottet noterar även att regeringen i budgetpropositionen för 2015 aviserat åtgärder som ska göra det svårare för arbetsgivare att utnyttja arbetskraft, samtidigt som Sveriges öppna system för arbetskraftsinvandring värnas. Utskottet anser inte att en återgång till det tidigare systemet med en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning ska genomföras. Motionerna 2014/15:2812 (SD) yrkande 22 och 2014/15:2131 (SD) avstyrks därför.

Sanktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. sanktioner mot arbetsgivare.

Jämför reservation 7 (SD).

Gällande ordning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt, det s.k. sanktionsdirektivet, har genomförts i svensk rätt (prop. 2012/13:125, bet. 2012/13:SfU8, rskr 2012/13:274).

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet har en utlänning anställd döms enligt 20 kap. 5 § UtL till böter eller, när omständigheterna är försvårande, till fängelse i högst ett år, om utlänningen inte har rätt att vistas i Sverige eller saknar föreskrivet arbetstillstånd.

Lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige gäller enligt 1 § när en arbetsgivare som inte har vidtagit vissa kontrollåtgärder har en utlänning anställd i Sverige som inte har rätt att vistas här. Om en utlänning har utfört arbete utan att ha arbetstillstånd och arbetsgivaren inte har kontrollerat det, har han eller hon rätt till lön och annan ersättning från sin arbetsgivare. Lönen eller ersättningen ska vid tvist anses motsvara den minimilön och ersättning som följer av kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Vidare ska utlänningen anses ha utfört tre månaders heltidsarbete.

Enligt 20 kap. 12 § första stycket UtL ska en fysisk eller juridisk person som har en utlänning anställd betala en särskild avgift om utlänningen inte har rätt att vistas i Sverige eller saknar föreskrivet arbetstillstånd. Avgiften får sättas ned helt eller delvis, om särskilda skäl talar för det.

En fysisk eller juridisk person som är uppdragsgivare, eller uppdragsgivare i tidigare led, åt en arbetsgivare som har en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige eller en utlänning som saknar föreskrivet arbetstillstånd anställd ska i vissa fall betala en särskild avgift (20 kap. 12 a § UtL).

Den som har haft en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige anställd kan enligt 20 kap. 15 § UtL under högst fem år fråntas sin rätt till en del av eller alla offentliga stöd, bidrag och förmåner som har beviljats men ännu inte betalats ut eller kommit honom eller henne till del. Arbetsgivaren kan enligt 20 kap. 16 § UtL också bli skyldig att betala tillbaka eventuellt utgivna bidrag, stöd eller förmåner.

Enligt 10 kap. 1 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU, ska en upphandlande myndighet utesluta en leverantör från att delta i en offentlig upphandling om leverantören är dömd för brott som innefattar bl.a.

bestickning, penningtvätt och vissa former av bedrägeri eller deltar i en kriminell organisation.

Enligt 10 kap. 2 § LOU får en leverantör uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören t.ex. är dömd för brott avseende sin yrkesutövning eller har gjort sig skyldig till allvarligt fel i sin yrkesutövning.

I förmånsrättslagen (1970:979) regleras arbetstagarens rätt till bl.a. lön vid en arbetsgivares konkurs.

Enligt 5 kap. 15 § UtLL kan ett tillfälligt uppehållstillstånd om minst sex månader bl.a. beviljas en utlänning om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras. Det är möjligt att förlänga ett sådant tillfälligt uppehållstillstånd.

Motionerna

I motion 2014/15:1279 av Sten Bergheden (M) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att se över straffskalorna för brott som rör utnyttjande av olaglig arbetskraft. Enligt motionären måste svenska myndigheter ha rätt verktyg för att bekämpa oseriösa arbetsgivares olagliga verksamhet. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör studera hur andra länder i EU har löst problemet med arbetskraft utan tillstånd och vilka åtgärder som vidtagits. Motionären anser att detta behövs för att begränsa utnyttjandet av arbetskraft.

I motion 2014/15:2611 av David Lång och Mikael Jansson (båda SD) begärs ett tillkännagivande om nivån på de ekonomiska sanktionerna. Enligt motionärerna måste sanktionsnivåerna vara betydligt strängare än i dag för att avskräcka ohederliga företagare. En nivåtrappa i tre steg bör därför införas (yrkande 1). Vidare begärs ett tillkännagivande om fängelsestraff. Företagare som anställer arbetskraft utan tillstånd bör enligt motionärerna kunna dömas till fängelse under längre tid än i dag (yrkande 2). Det begärs också ett tillkännagivande om fråntagande av rätten att delta vid offentliga upphandlingar under en femårsperiod. Enligt motionärerna bör företag som har påförts sanktionsavgifter under de senaste fem åren uteslutas från en offentlig upphandling. Därför ska det enligt motionärerna alltid kontrolleras om arbetsgivaren har fått en sanktionsavgift registrerad under de senaste fem åren (yrkande 3). Reglerna om fråntagande av rätten till offentligt stöd, bidrag och andra förmåner till arbetsgivare bör utgå från om arbetstagaren har arbetstillstånd och inte från om arbetstagaren har tillstånd att vistas i landet eller inte. Den största risken med illegal arbetskraft är en svart lönedumpningspolitik som uppstår oavsett om individen har tillstånd att vistas i Sverige eller inte. Så fort individen arbetar utan arbetstillstånd hamnar individen i ett underläge i förhållande till arbetsgivaren, vilket möjliggör slavliknande löner och orimliga arbetsförhållanden. Därför ska avsaknaden av arbetstillstånd vara avgörande för utdömandet av sanktioner, och inte huruvida uppehållstillstånd finns men arbetstillstånd saknas. Om detta begärs ett tillkännagivande (yrkande 4). I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om återkallad F-skatt och förbud mot

tillståndspliktig verksamhet vid lagöverträdelser. Enligt motionärerna ska ett tillstånd att driva tillståndspliktig verksamhet kunna återkallas. Skatteverket ska också kunna återkalla en F-skattsedel vid överträdelser eller vägra godkänna en fysisk eller juridisk persons ansökan om F-skattsedel. Det begärs också ett tillkännagivande om solidariskt ansvar mellan arbetsgivaren och arbetsgivarens uppdragsgivare. Alla ska ansvara solidariskt, och aktörer i alla led i en affär måste enligt motionärerna vara tvungna att kontrollera eventuella underleverantörer för att undgå sanktionsskyldighet (yrkande 6). Vidare begärs ett tillkännagivande om tre månaders heltidsanställning. Vid en tvist mellan en utlänning och en arbetsgivare om utfört arbete och ersättning råder i dag en presumtion på tre månaders utfört arbete. Enligt motionärerna är detta orimligt eftersom en arbetstagare därmed kan få en lön som överstiger den intjänade lönen. Presumtionen bör därför avskaffas (yrkande 7). I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om lagen om lönegaranti. Enligt motionärerna måste eventuellt utdömda sanktionsbelopp prioriteras vid en konkurs. Vidare ska lagen om lönegaranti bara omfatta anställda med tillstånd och inte olovligt anställda. Ett tillkännagivande om tidsbegränsat uppehållstillstånd för dem som samarbetar med polisen begärs i yrkande 9. Tidsbegränsat uppehållstillstånd för förundersökning bör enligt motionärerna maximalt kunna beviljas för en månad åt gången. Det ska således kunna förlängas med en månad i taget. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om kostnaderna för arbetstagarens återvändande. Enligt motionärerna bör arbetsgivare, utöver det eventuella sanktionsbeloppet, även stå för kostnaden för återvändandet för den hitlockade arbetstagaren och hans eller hennes familjemedlemmar. Motionärerna begär också ett tillkännagivande om inspektioner (yrkande 11). Sverige måste ha en omfattande inspektionsinsats. Skatteverkets kontrollanter bör enligt motionärerna utföra allmänna arbetsplatskontroller, kontrollera arbetstagares arbetstillstånd och på plats kunna utdela ekonomiska sanktioner. Ett register för lagförda bör också inrättas. Sverige bör enligt motionärerna införa en förteckning över arbetsgivare som har begått någon överträdelse. Eftersom sanktionsdirektivet medger ett sådant register bör det införas och gallring av uppgifterna bör kunna ske efter 5 år (yrkande 12). Slutligen begärs i yrkande 13 ett tillkännagivande om att Rikspolisstyrelsen bör få ökade anslag för att kunna bedriva inspektioner i riskbranscher och hantera anmälningar från Skatteverket. Enligt motionärerna bör mer pengar tillföras polisen för hanteringen av utlänningar, gripanden samt utredningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att arbetskraftsinvandringen ökar och att allt fler beviljas arbetstillstånd. Utskottet ser mycket positivt på att antalet arbetstillstånd ökar eftersom arbetskraftsinvandringen vitaliserar arbetsmarknaden och ekonomin och tillför ny kunskap och erfarenhet till Sverige, där arbetskraften blir allt äldre. Liksom inom övriga EU finns det i Sverige problem med oseriösa

arbetsgivare som utnyttjar personer som vistas här utan arbets- eller uppehållstillstånd. Utskottet anser att det är viktigt att motverka missbruk av reglerna och utnyttjande av utländsk arbetskraft. Som ett led i detta arbete har EU arbetat fram det s.k. sanktionsdirektivet, som är genomfört i svensk rätt. Det finns således regler om straffrättsligt ansvar för arbetsgivare som anställer utlänningar som inte har rätt att vistas i Sverige eller som saknar föreskrivet arbetstillstånd. En arbetsgivare kan i sådana fall straffas med böter eller, när omständigheterna är försvårande, till fängelse i högst ett år. Arbetsgivare kan vidare åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller även underleverantörer. Vidare är det möjligt att frånta en arbetsgivare som har haft en utlänning som saknar arbetstillstånd anställd rätten till offentligt stöd, bidrag eller förmåner, och en återbetalningsskyldighet kan uppstå. Under vissa omständigheter ska en dömd arbetsgivare uteslutas från offentliga upphandlingar.

Utskottet vill även peka på att Migrationsverket enligt regleringsbrevet för 2014 hade i uppdrag att utarbeta allmänna råd till arbetsgivare om kontroll vid anställning av utlänningar och i övrigt vidta åtgärder för att öka stödet till arbetsgivare när det gäller sådan kontroll.

För att skydda arbetstagaren finns det också en särskild lag, lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, som ger utlänningar utan rätt att vistas i Sverige rätt till lön och annan ersättning för utfört arbete.

Utskottet konstaterar att mycket redan har gjorts eller kommer att göras för att komma till rätta med missbruk av regelverken och utnyttjande av utländsk arbetskraft. Utskottet, som förutsätter att regeringen följer utvecklingen på området och vid behov återkommer till riksdagen, ser inte något skäl för riksdagen att nu ta initiativ till ytterligare åtgärder. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2014/15:1279 (M) yrkandena 3 och 4.

När sanktionsdirektivet infördes i svensk rätt ansåg utskottet bl.a. att förslagen till genomförande var ändamålsenliga och lämpliga. Utskottet var därför inte berett att ställa sig bakom en motion med yrkanden om ytterligare förändringar och med liknande innehåll som den nu aktuella motionen 2014/15:2611 (SD). Utskottet finner inte anledning att nu ändra sitt ställningstagande. Motion 2014/15:2611 (SD) yrkandena 1–13 avstyrks därför.

Reservationer

1. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (M)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) och

avslår motionerna

2014/15:1755 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1756 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4 och

2014/15:2458 av Johanna Jönsson (C) yrkandena 1–9.

Ställningstagande

Arbetskraftsinvandningsreformen bör vårdas utifrån sitt grundsyfte: en möjlighet för Sverige att möta de utmaningar som skapas av den demografiska utvecklingen, en ny väg för människor att komma till Sverige och en möjlighet för arbetsgivaren att utifrån sina behov anställa människor från hela världen.

2. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (C)

av Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2458 av Johanna Jönsson (C) yrkandena 1–9 och

avslår motionerna

2014/15:1755 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1756 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4 och

2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M).

Ställningstagande

Kravet på koppling till ett visst yrke eller en viss arbetsgivare vid arbetskraftsinvandring bör slopas. Arbetstagaren bör kunna byta arbetsgivare eller yrke under de första två åren utan att behöva ansöka om ett nytt arbetstillstånd. Vidare bör det utredas om arbetskraftsinvandrare som arbetat i Sverige i två år ska kunna vara fria att arbeta inom vilken bransch de vill, oavsett om det råder arbetskraftsbrist i branschen eller inte. Det bör också vara möjligt för arbetskraftsinvandrare att starta företag. På så sätt skulle fler personer kunna gå från anställning till att driva eget företag. Regelverket för utländska studenter som kommer till Sverige för att studera bör förenklas så att det blir lättare att stanna och arbeta i Sverige. Internationella studenter bör kunna stanna i mer än sex månader i Sverige efter avslutad utbildning för att de på så sätt ska få bättre möjligheter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Det bör vidare införas en tidsgräns för hur lång tid ett arbetstillståndsärende får ta, och kraven vid ansökan om förlängning av arbetstillstånd bör sänkas. Genom att kraven vid en förlängningsansökan och därmed den administrativa bördan sänks kan handläggningen underlättas och gå snabbare. Det bör också bli möjligt att utfärda ett tillfälligt arbetstillstånd under handläggningsprocessen vid förlängning av arbetstillstånd. Det skulle underlätta för företag med internationell verksamhet om den anställde fick ett tidsbegränsat arbetstillstånd eftersom den sökande i dag inte bör lämna landet under handläggningstiden. Vidare bör arbetskraftsinvandringslagstiftningen utvecklas. Det måste bli lättare att få permanent uppehållstillstånd för en person som har arbetat i Sverige i två år. Härigenom skulle fler som etablerat sig på den svenska arbetsmarknaden kunna stanna kvar i Sverige och på så sätt bidra till landets tillväxt.

3. Arbetskraftsinvandring, punkt 1 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 4 och avslår motionerna

2014/15:1755 av Lars Hjälmered (M),

2014/15:1756 av Lars Hjälmered (M),

2014/15:2458 av Johanna Jönsson (C) yrkandena 1–9 och

2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M).

Ställningstagande

Arbetskraftsinvandringen bör utvecklas. Det behövs fler vägar in för dem som vill komma hit och arbeta. Arbetskraftsinvandringen är viktig för att möta utmaningen med Sveriges och Europas åldrande befolkning. Det är viktigt att utländska studerande får stanna kvar under tillräcklig tid för att söka jobb eller starta företag efter det att studierna är avslutade. Samtidigt måste arbetet för att motverka missbruk och utnyttjande av arbetskraftsinvandrare förbättras.

4. Attrahera utländsk arbetskraft, punkt 2 (M, C, FP, KD)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Emma Carlsson Löfdahl (FP), Roland Utbult (KD), Tina Ghasemi (M) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 6.

Ställningstagande

Sverige blir bättre om fler flyttar hit för att bygga en bättre framtid och jobba. Arbetskraftsinvandringsreformen har inneburit steg mot ökad rörlighet och ökad öppenhet mot omvärlden. Arbetskraftsinvandring leder till att ännu fler nya jobb kan skapas i Sverige. Det finns dock behov av att utveckla arbetet med att attrahera utländsk kompetens genom bl.a. förkortade handläggningstider för att anställa utländsk arbetskraft. Samtidigt måste oseriösa arbetsgivares missbruk av det gällande regelverket motverkas och den svenska modellen med avtal mellan arbetstagar och arbetsgivare värnas.

5. Bindande arbetserbjudande, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:957 av Johanna Haraldsson (S) och
2014/15:2910 av David Lång och Mikael Jansson (SD) yrkandena 1 och 2
samt
avslår motion
2014/15:194 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Det krävs ett arbetserbjudande för att en arbetstagare ska få arbetstillstånd, men erbjudandet är inte bindande för arbetsgivaren. Arbetserbjudandet bör vara ett juridiskt bindande avtal för båda parterna. Arbetsgivare bör således åläggas att bifoga bindande anställningsavtal i samband med att personer ska beviljas arbetstillstånd. Detta för att minska missbruk och fusk. Vidare ska Skatteverket åläggas att genomföra efterhandskontroller av att den utbetalda lönen överensstämmer med den utlovade. Det är ett grundläggande problem att det inte sker någon kontroll av om den erbjudna lönen verkligen betalas ut.

6. Bindande arbetserbjudande, punkt 3 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2014/15:194 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11 samt
avslår motionerna
2014/15:957 av Johanna Haraldsson (S) och
2014/15:2910 av David Lång och Mikael Jansson (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med ett lagförslag om att det till en ansökan om arbetstillstånd ska bifogas ett bindande anställningsavtal. De löne- och anställningsvillkor som arbetsgivare anger i arbetserbjudandet är inte bindande. Då arbetstillståndet är kopplat till en viss arbetsgivare hindrar det arbetstagaren från att säga upp sig, eftersom det medför att arbetstillståndet upphör om inte arbetstagaren hittar ett nytt jobb inom tre månader. Den som har beviljats arbetstillstånd hos en arbetsgivare som har brutit mot anställningsavtalet bör vidare få stanna i Sverige hela tillståndstiden ut för att söka ny anställning. En arbetstagare som avslöjar missförhållanden ska inte behöva riskera utvisning efter några månader.

7. Sanktioner mot arbetsgivare, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1279 av Sten Bergheden (M) yrkandena 3 och 4 samt

2014/15:2611 av David Lång och Mikael Jansson (SD) yrkandena 1–13.

Ställningstagande

Straffskalorna för brott avseende utnyttjande av olaglig arbetskraft behöver ses över. Svenska myndigheter måste ha rätt verktyg för att bekämpa oseriösa arbetsgivares olagliga verksamhet. Regeringen bör studera hur andra länder i EU har löst problemet med arbetskraft utan tillstånd och vilka åtgärder som vidtagits. Det behövs för att begränsa utnyttjandet av arbetskraft.

Nivån på de ekonomiska sanktionerna måste vara betydligt strängare än i dag för att avskräcka ohederliga företagare. En nivåtrappa i tre steg bör därför införas. Vidare bör företagare som anställer arbetskraft utan tillstånd kunna dömas till fängelse under längre tid än i dag.

Rätten att delta vid offentliga upphandlingar för företag som har påförts sanktionsavgifter bör tas bort under en femårsperiod. Det ska alltid kontrolleras om arbetsgivaren har fått en sanktionsavgift registrerad under de senaste fem åren.

Regeringen bör ändra reglerna så att en arbetsgivare kan fråntas rätten till offentligt stöd, bidrag och andra förmåner även i de fall när arbetstagaren har tillstånd att vistas i landet men saknar arbetstillstånd. Den största risken med arbetskraft utan tillstånd är en svart lönedumpningspolitik som uppstår oavsett om individen har tillstånd att vistas i Sverige eller inte. Så fort individen arbetar utan arbetstillstånd hamnar individen i ett underläge i förhållande till arbetsgivaren, vilket möjliggör slavliknande löner och orimliga arbetsförhållanden. Därför ska avsaknaden av arbetstillstånd vara avgörande för utdömandet av sanktioner, och inte huruvida uppehållstillstånd finns men arbetstillstånd saknas.

För en arbetsgivare som begår lagöverträdelse ska ett tillstånd att driva tillståndspliktig verksamhet kunna återkallas. Skatteverket ska också kunna återkalla en F-skattsedel vid överträdelse eller vägra godkänna en fysisk eller juridiks persons ansökan om F-skattsedel i dessa fall.

Ett solidariskt ansvar bör införas mellan arbetsgivaren och arbetsgivarens uppdragsgivare. Alla ska ansvara solidariskt, och alla led i en affär måste vara

tvungna att kontrollera eventuella underleverantörer för att undgå sanktionsskyldighet.

Vid en tvist mellan en utlänning och en arbetsgivare om utfört arbete och ersättning råder i dag en presumtion på tre månaders utfört arbete. Detta är orimligt då en arbetstagare därmed kan få lön som överstiger den intjänade lönen. Presumtionen bör därför avskaffas.

Eventuellt utdömda sanktionsbelopp måste prioriteras vid en konkurs. Lagen om lönegaranti ska bara omfatta anställda med tillstånd och inte olovligt anställda.

Tidsbegränsat uppehållstillstånd för förundersökning bör maximalt kunna beviljas för en månad åt gången. Det ska vara möjligt att förlänga det tillfälliga uppehållstillståndet med en månad åt gången.

Arbetsgivare bör, utöver det eventuella sanktionsbeloppet, även stå för kostnaden för återvändandet för den hitlockade arbetstagaren och hans eller hennes familjemedlemmar.

Sverige måste ha en omfattande inspektionsinsats. Skatteverkets kontrollanter bör utföra allmänna arbetsplatskontroller, kontrollera arbetstagares arbetstillstånd och på plats kunna utdela ekonomiska sanktioner. Ett register för lagförda bör också inrättas. Sverige bör införa en förteckning över arbetsgivare som har begått någon överträdelse enligt sanktionsdirektivet. Eftersom direktivet medger ett sådant register bör det införas och gallring av uppgifterna bör kunna ske efter 5 år. Vidare bör Rikspolisstyrelsen (numera Polismyndigheten) få ökade anslag för att kunna bedriva inspektioner i riskbranscher och hantera anmälningar från Skatteverket. Mer pengar bör tillföras polisen för hanteringen av utlännningar, gripanden samt utredningar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:194 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag om att arbetsgivare är skyldiga att bifoga ett bindande anställningsavtal till en ansökan om arbetstillstånd.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som har beviljats arbetstillstånd hos en arbetsgivare som brutit mot anställningsavtalet bör få stanna i Sverige hela tillståndstiden ut för att söka ny anställning.

2014/15:957 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om villkor för arbetskraftsinvandrare.

2014/15:1279 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över straffskalorna för brott avseende utnyttjande av olaglig arbetskraft.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör studera hur andra länder i EU har löst detta problem med olaglig arbetskraft och vad man vidtagit för åtgärder.

2014/15:1755 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra migrationsreglerna för att underlätta för fler talangfulla personer att söka sig till Sverige för att starta företag och investera pengar.

2014/15:1756 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad möjlighet för utländska studenter, forskarstuderande och forskare att söka och erhålla arbetstillstånd efter studier vid svenska universitet och högskolor.

2014/15:1905 av Göran Hägglund m.fl. (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla arbetskraftsinvandringen.

2014/15:2131 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda krav på lag gällande svensk arbetsmarknadsprövning.

2014/15:2458 av Johanna Jönsson (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slopa kravet på koppling till ett visst yrke eller en viss arbetsgivare vid arbetskraftsinvandring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att låta arbetskraftsinvandrare som arbetat i Sverige i två år vara fria att arbeta inom vilken bransch de vill, oavsett om det råder arbetskraftsbrist i branschen eller inte.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra för arbetskraftsinvandrare att starta företag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla regelverket så att utländska studenter som kommer till Sverige för att studera lättare kan stanna och arbeta i Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra för internationella studenter att stanna mer än sex månader i Sverige efter avslutad utbildning för att på så sätt ge dem bättre möjligheter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en tidsgräns för hur länge ett arbetstillståndsärendet får dröja.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka kraven vid ansökan om förlängning av arbetstillstånd.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en möjlighet att utfärda ett tillfälligt arbetstillstånd under handlägningsprocessen vid förlängning av arbetstillstånd.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla arbetskraftsinvandringslagstiftningen och göra det lättare att ansöka om permanent uppehållstillstånd efter det att en person har arbetat i Sverige i två år genom att påskynda det ansökningsförfarandet med tillhörande process.

2014/15:2611 av David Lång och Mikael Jansson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nivån på de ekonomiska sanktionerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fängelsestraff.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fråntagande av rätten att delta vid offentliga upphandlingar under en femårsperiod.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ändra reglerna för fråntagande av rätten till offentligt stöd, bidrag och andra förmåner om arbetaren har tillstånd att vistas i landet men inte har arbetstillstånd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återkallad F-skatt och förbud mot tillståndspliktig verksamhet vid lagöverträdelser enligt sanktionsdirektivet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om solidariskt ansvar mellan arbetsgivaren och arbetsgivarens uppdragsgivare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tre månaders heltidsanställning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagen om lönegaranti.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillfälligt uppehållstillstånd då de för utredningen relevanta illegala arbetarna samarbetar med polisen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kostnaderna för den illegala arbetarens återvändande.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inspektioner.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av ett register för lagförda i enlighet med sanktionsdirektivet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Rikspolisstyrelsen bör få ökade anslag för att kunna bedriva inspektioner i riskbranscher och hantera anmälningar från Skatteverket.

2014/15:2641 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetskraftsinvandringsreformen bör vårdas utifrån sitt grundsyfte: en möjlighet för Sverige att möta de utmaningar som skapas av den demografiska utvecklingen, en ny väg för människor att komma till Sverige och en möjlighet för arbetsgivare att utifrån sina behov anställa människor från hela världen.

2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla arbetet med att attrahera utländsk kompetens genom att förkorta handläggningstiden för att anställa utländsk arbetskraft.

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovsprövad arbetskraftsinvandring.

2014/15:2910 av David Lång och Mikael Jansson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som syftar till att ålägga arbetsgivare att bifoga bindande anställningsavtal i samband med att personer ska beviljas arbetstillstånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som syftar till att ålägga Skatteverket att genomföra efterhandskontroller av att den utbetalda lönen till arbetskraftsinvandrare överensstämmer med den utlovade.